Zwolle

Warmteprogramma Zwolle Aardgasvrij

December 2025

Een stap in de groene richting

Zo doen we dat in Zwolle

Inhoudsopgave

Voorwoord wethouder 04

Inleiding 06

1. Waarom een aardgasvrij Zwolle? 08

2. Waar gaan we aan de slag met welke oplossing? 12

3. Hoe gaan we stap voor stap aan de slag? 23

4. We doen het samen met de stad 28

Zo bouwen we aan een duurzame toekomst voor Zwolle

Een stap in de groene richting

Voorwoord

Landelijk is afgesproken dat Nederland uiterlijk in 2050 aardgasvrij is. Dit betekent dat we ook in Zwolle de overstap moeten maken naar een aardgasvrije gemeente. Wie door Zwolle loopt of fietst, ziet hoe verschillend onze wijken zijn. De woningen, de mensen en de geschiedenis maken elke buurt uniek. En precies hierom kiezen we in Zwolle bewust voor een wijkgerichte aanpak van de energietransitie. Want er is geen standaardoplossing die overal past. Wat logisch is in Berkum, vraagt in Holtenbroek, de Binnenstad of Stadshagen om andere keuzes.

Het gaat hier niet over papier of beleid, maar over onze huizen, straten en buurten. Het gaat over onze toekomst. Juist daarom vind ik het belangrijk dat we deze verandering stap voor stap en zorgvuldig maken, samen met de stad.

De afgelopen jaren hebben we de landelijke opdracht, aardgasvrij in 2050, vertaald naar Zwolle. We hebben onderzocht hoe groot de warmtevraag in onze stad is, welke duurzame warmtebronnen kansrijk zijn en waar collectieve oplossingen logisch zijn. We hebben geleerd van wijken waar al wordt gewerkt aan de energietransitie en intensief gesproken met inwoners, woningcorporaties, netbeheerder en andere partners. Al die inzichten komen samen in dit warmteprogramma.

Wat mij trots maakt op Zwolle, is de betrokkenheid die ik zie. In veel buurten nemen inwoners zelf het initiatief om te verduurzamen. Maar het leeft overal en vooral de behoefte aan duidelijkheid: wat betekent dit voor mijn woning en wanneer ben ik aan de beurt?

Met dit warmteprogramma en de uitvoering hiervan bieden we handelingsperspectief, buurt voor buurt. We maken keuzes en brengen fasering aan, maar houden ook ruimte om te leren en bij te sturen.

Aan dit programma is de afgelopen jaren hard gewerkt. Ik wil mijn waardering uitspreken voor de ambtenaren van de gemeente Zwolle die hier met grote inzet aan hebben gewerkt, samen met partners in de stad. En niet te vergeten de gemeenteraad, waarmee we bij iedere bouwsteen het gesprek en debat hebben gevoerd. Hun analyses, gesprekken in de wijken en zorgvuldige afwegingen vormen de stevige basis onder dit programma.

Dit warmteprogramma is geen eindpunt, maar een routekaart voor de komende jaren. We gaan nu aan de slag met de uitvoering: wijkgericht, lerend en samen. Zo bouwen we aan een duurzame toekomst voor Zwolle.

Arjan Spaans
Wethouder Duurzaamheid gemeente Zwolle

Inleiding

In 2050 willen we in heel Nederland aardgasvrij zijn. Dit betekent dat we stap voor stap overgaan op duurzame manieren van verwarmen en geen aardgas meer gaan gebruiken. Dit noemen we de warmtetransitie. Zwolle heeft, net als alle andere gemeenten, vanuit het Rijk de opdracht gekregen om een **warmteprogramma** op te stellen voor de komende tien jaar (2026-2035). Na vijf jaar vindt een actualisatie plaats. In het Zwolse Warmteprogramma staat hoe we in Zwolle werken aan een aardgasvrije stad, wanneer we in welke buurt aan de slag gaan en hoe we samenwerken met partijen en stakeholders om deze opgave voor elkaar te krijgen. Want we moeten het samen doen. In deze beknopte publieksversie van het volledige Ontwerp Warmteprogramma *(zie kader hieronder)*, kunt u lezen **waarom** Zwolle van het aardgas af moet, **wat** dit betekent voor u en uw buurt en **hoe en met wie** we dat doen.

Het volledige Ontwerp Warmteprogramma ligt ter inzage

Het warmteprogramma is klaar, maar nog niet vastgesteld. Het **Ontwerp Warmteprogramma Zwolle Aardgasvrij** ligt van 22 december 2025 tot 2 februari ter inzage. In deze 'publieksversie' leggen we beknopt uit hoe het warmteprogramma is opgebouwd en wat de belangrijkste punten per onderdeel zijn. De uitgebreide versie en alle documenten zijn ook openbaar. Tijdens de ter inzageperiode kunnen belanghebbenden hun zienswijzen kenbaar maken.
Bekijk het ontwerp hier

Hieronder staat de opbouw van het Warmteprogramma Zwolle Aardgasvrij met alle onderdelen. In de Leeswijzer hiernaast is toegelicht waar elk onderdeel over gaat.

Opbouw Warmteprogramma Zwolle Aardgasvrij

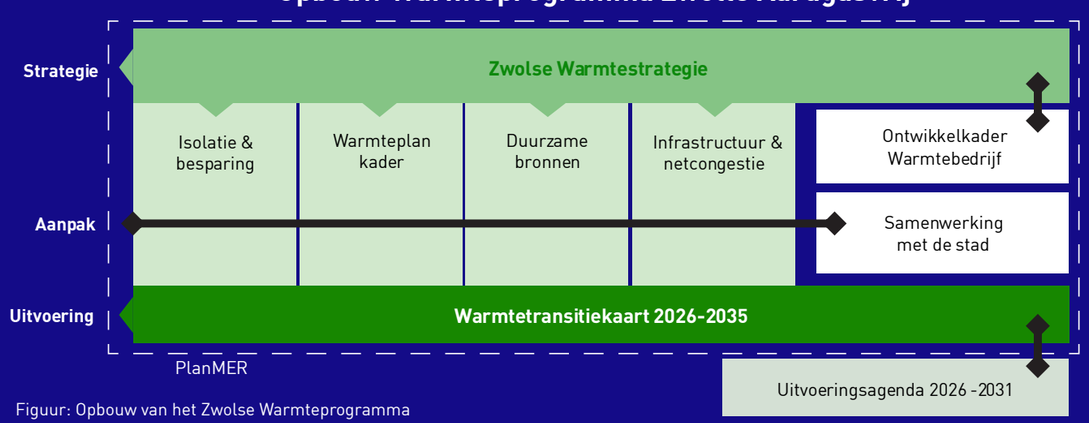

Figuur: Opbouw van het Zwolse Warmteprogramma

Leeswijzer voor het volledige ontwerp Warmteprogramma Zwolle Aardgasvrij

Het Warmteprogramma Zwolle Aardgasvrij bestaat uit meerdere onderdelen ('bouwstenen') op drie niveaus: strategie, aanpak en uitvoering.

Strategie

- De **Zwolse Warmtestrategie** is een overkoepelende strategie. Hierin staan de uitgangspunten en leidende principes, van waaruit de rest van het warmteprogramma is opgebouwd.

Aanpak

- De **Zwolse Isolatie- & besparingsaanpak** beschrijft hoe de gemeente Zwollenaren ondersteunt bij het besparen van energie en het isoleren van hun woning. Dit doet de gemeente samen met inwoners, vrijwilligers, bewonersinitiatieven en maatschappelijke partners.
- Het **Warmteplan kader** geeft weer hoe en wanneer we in Zwolle warmteplannen opstellen. Het gaat zowel over de omvang, de inhoud als het proces.
- De **Duurzame Bronnen** aanpak geeft aan welke duurzame warmtebronnen er in Zwolle beschikbaar zijn en wat daarvan de potentie (warmtecapaciteit) is. En hoe we vraag en aanbod (de warmtebronnen) bij elkaar kunnen brengen. Het resultaat is een overzicht van de warmteoplossing per buurt die op basis van huidige analyses de voorkeur heeft. Ook geeft dit weer waar de gemeente inzet op grootschalige collectieve warmteoplossingen en waar op individuele, kleinere warmteoplossingen.
- In **Infrastructuur & netcongestie** staat hoe we toewerken naar een toekomstbestendige infrastructuur voor het aardgasvrij maken van de bestaande gebouwen. De warmtetransitie vraagt om nieuwe infrastructuur en verzwaring van de huidige infrastructuur.
- **Samenwerking met de stad** beschrijft hoe we samenwerken met de partners in de gemeente en hoe we die samenwerking de komende jaren willen versterken.

Uitvoering

- De **Warmtetransitiekaart,** gesplitst in twee kaarten van de eerste vijf jaar en de vijf jaar erna. Op deze kaarten staan de buurten waar we de komende jaren aan de slag gaan met warmteplannen opstellen en uitvoeren en de buurten waar we technische haalbaarheidsonderzoeken naar warmtebronnen uitvoeren. Ook staat aangegeven waar bewoners zelf aan de slag zijn met initiatieven.
- De **Uitvoeringsagenda** geeft voor de eerste vijf jaar aan welke concrete projecten benoemd zijn en de benodigde capaciteit en middelen voor de uitvoering daarvan.

Daarnaast zijn nog drie documenten beschikbaar Omgevingsdocumenten | Gemeente Zwolle.

- Een **planMER** voor het warmteprogramma (milieueffectrapportage), waarin de milieueffecten staan beschreven. De voorkeursalternatieven voor aardgas vormen daarvoor de basis.
- Het **Participatiejournaal** is een belangrijke bijlage van het warmteprogramma. Hierin staat beschreven hoe inwoners en partners in de gemeente hebben meegewerkt aan de totstandkoming van het warmteprogramma.
- De **Publieksversie**, waarin alle bovenstaande onderdelen zijn samengevat. Dit is geen officieel vastgesteld document.

1 Waarom een aardgasvrij Zwolle?

Waarom een Warmteprogramma Zwolle Aardgasvrij?

Nederland heeft in 2019 (het Landelijk Klimaatakkoord) afgesproken dat we overstappen op duurzame energie. Hier zijn verschillende redenen voor. De klimaatcrisis, de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en de noodzaak om energie duurzamer en betaalbaarder te maken, zijn belangrijke redenen om anders te gaan leven en wonen. Zwolle ziet dit als kans om onze stad nog mooier, groener en zelfvoorzienender te maken. Een cruciale stap daarin is om in Zwolle van het aardgas af te gaan en zo de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen. We willen in Zwolle graag voorloper zijn in de warmtetransitie. Zwolle heeft daar alle ingrediënten voor in huis. Een stad met een sterk sociaal netwerk en actieve, betrokken inwoners. Een economie met innovatieve bedrijven en een groeiende gemeenschap die duurzaamheid omarmt en daar zelf het voortouw in neemt.

Door geen aardgas meer te gebruiken, maar duurzame alternatieven zoals warmtepompen, duurzame warmtenetten en duurzaam gas, wordt Zwolle steeds meer zelfvoorzienend. Dit maakt ons minder kwetsbaar voor invloeden van buiten, zoals een gasprijsstijging. Door te investeren in lokale energie en verduurzaming, kan Zwolle een economisch sterke stad blijven. En een fijne, groenere stad om in te leven!

Wat staat er in het Warmteprogramma Zwolle Aardgasvrij?

In het warmteprogramma staat een planning tot 2035, die aangeeft wanneer de gemeente met welke buurten aan de slag gaat met de warmtetransitie. En welke duurzame alternatieven de gemeente in deze gebieden op dit moment voor ogen heeft als alternatief voor aardgas (het voorkeursalternatief). Voor de in de planning aangegeven gebieden kan de aanwijsbevoegdheid worden ingezet. Dit wettelijke instrument geeft gemeenten de mogelijkheid om een datum vast te stellen wanneer de levering van aardgas in een buurt stopt. Hiervoor zijn verschillende stappen noodzakelijk, die staan beschreven in het warmteprogramma op pagina 17. De gemeente Zwolle is van plan dit instrument in te zetten.

‘Aardgasvrij = anders verwarmen, koken en douchen in een duurzamere stad’

Staat de buurt waar u woont of onderneemt niet in die planning, dan is daar de komende vijftien jaar hoogstwaarschijnlijk nog aardgas beschikbaar. Staat uw buurt wel op de planning, dan wordt uiterlijk in 2035 een warmteplan met einddatum aardgas op- en vastgesteld, waarin staat hoe de buurt op een haalbare en betaalbare manier aardgasvrij wordt.

Tien jaar is een lange periode, en er kan in de tussentijd nog veel veranderen. Na (maximaal) vijf jaar bekijken we het warmteprogramma opnieuw, laten we zien welke resultaten er bereikt zijn en wat we als stad de jaren erna willen bereiken. Het kan zijn dat ook de planning voor de jaren daarop nog verandert, als zich nieuwe kansen voordoen.

Leidende principes in het warmteprogramma

In de **Zwolse Warmtestrategie** staat beschreven op basis van welke vier leidende principes we werken. In het kort leiden deze principes tot de volgende keuzes:

- **We leren al doende en maken zoveel mogelijk gebruik van wat er al is**
  We beginnen niet bij nul. De warmtetransitie is al in volle gang. We gaan daarom door waar we al aan de slag zijn. We passen geleerde lessen toe, benutten draagvlak dat er al is, willen gecreëerde kansen pakken en verwachtingen waarmaken.

- **We reageren zo flexibel mogelijk op wat nodig en mogelijk is**
  Ver vooruitkijken in een veranderende wereld is moeilijk. We werken gefaseerd op basis van wat mogelijk is en houden flexibiliteit in de planning voor nieuwe collectieve kansen. Dat kan een kans zijn voor een technische innovatie of duurzame bron, of een kans om draagvlak en energie in de samenleving te benutten. Dat betekent dat na vijf jaar aanpassingen in de planning mogelijk zijn.

- **We vullen een regierol in die past bij de situatie: sturend indien nodig**
  Als gemeente hebben we de regierol in de warmtetransitie. Dat betekent dat we ons verantwoordelijk voelen dat de optelsom van beslissingen klopt, ook van andere stakeholders in de stad. Waar nodig treden we ook sturend op en en stellen we het resultaat voorop naar een aardgasvrije stad. Bijvoorbeeld in de ontwikkeling van grootschalige collectieve warmtenetten en de oprichting van een publiek warmtebedrijf. We geven prioriteit aan gebieden waar collectieve oplossingen de voorkeur hebben boven individuele oplossingen, om het momentum niet te missen. En we kiezen ervoor de aanwijsbevoegdheid in te zetten.

- **We willen klaar zijn voor toekomstige ontwikkelingen**
  We geven duidelijkheid en handelingsperspectief in gebieden waar het voorkeursalternatief een individuele oplossing is, zo versnellen we het proces en zorgen we ervoor dat gebouweigenaren geen desinvesteringen doen.

Iedereen in Zwolle heeft een rol

De warmtetransitie is een gezamenlijke opdracht. Niet alleen de gemeente is aan zet, want het raakt iedereen. En iedereen heeft een rol om de opdracht te laten slagen. Denk aan:

- Gebouweigenaren, inwoners, ondernemers en instellingen;
- De Zwolse Woningcorporaties deltaWonen, SWZ en Openbaar Belang;
- Het Platform Duurzaam Zwolle, Bewoners-initiatieven en Blauwvinger Energie;
- Netbeheerder Enexis (regionale elektriciteits- en gasnet) en TenneT (landelijke hoogspanningsnet);
- Ondernemersverenigingen en parkmanagers;
- En nog vele anderen.

We doen het samen. In hoofdstuk 4 (en de **Bouwsteen Samenwerking met de stad**) staat hoe we met elkaar samenwerken.

‘Samen zorgen we ervoor dat de overstap haalbaar, eerlijk en betaalbaar blijft’

2 Waar gaan we aan de slag met welke oplossing?

In dit hoofdstuk staat **wanneer in welke buurten** de komende jaren warmteplannen worden opgesteld, **wat dit betekent, welk alternatief** voor aardgas we zien per buurt en **welke warmtebronnen** er in Zwolle ingezet kunnen worden. Deze onderdelen komen terug:

a. Een planning (de Warmtetransitiekaarten)
b. Duurzame warmtebronnen als alternatief voor aardgas
c. De voorkeursoplossing per buurt

De Warmtetransitiekaart

Het is niet mogelijk om allemaal in één keer van het aardgas af te gaan. We doen het stap voor stap, buurt voor buurt en in fases. In de Warmtetransitiekaart staat wanneer welke buurt aan de beurt is en welke voorkeursoplossingen we op dit moment zien voor aardgas. De Warmtetransitiekaart is een van de belangrijkste onderdelen van het warmteprogramma dat handelingsperspectief geeft aan onder meer inwoners, ondernemers, de netbeheerder en de woningcorporaties. De leidende principes uit de Warmtestrategie zijn bepalend geweest in het aanwijzen van de gebieden waar we aan de slag gaan en voor het tijdspad.

De eerste kaart gaat over de periode tot en met 2030. De tweede over 2031 tot en met 2035. De Warmtetransitiekaart geeft aan wanneer welke buurten aan de beurt zijn voor het opstellen van een warmteplan en wat daar de einddatum is voor aardgas. Ook staat de voorkeursoplossing voor aardgas per buurt in de kaart.

Wat is een voorkeursoplossing?

Op de Warmtetransitiekaart is per buurt een voorkeursoplossing weergegeven. Maar wat betekent dat precies? De voorkeursoplossingen zijn gebaseerd op een bronnenanalyse. In deze analyse zijn de beschikbare duurzame warmtebronnen in de stad gekoppeld aan de woningtypen waarvoor zij het meest geschikt zijn. Dit resulteert in een eerste inschatting van de meest passende techniek per buurt.

Bij het opstellen van een warmteplan wordt pas de definitieve keuze voor een techniek gemaakt. Deze kan dus afwijken van het voorkeursalternatief. Waarom tonen we dan toch een voorkeursoplossing? Omdat deze eerste inschatting vaak al goed aansluit bij de uiteindelijke oplossing en inzicht geeft in welke technieken per locatie mogelijk en kansrijk zijn. In de **bouwsteen Duurzame Bronnen** is meer over de bronnenanalyse te lezen.

Warmtetransitiekaart 2026-2030

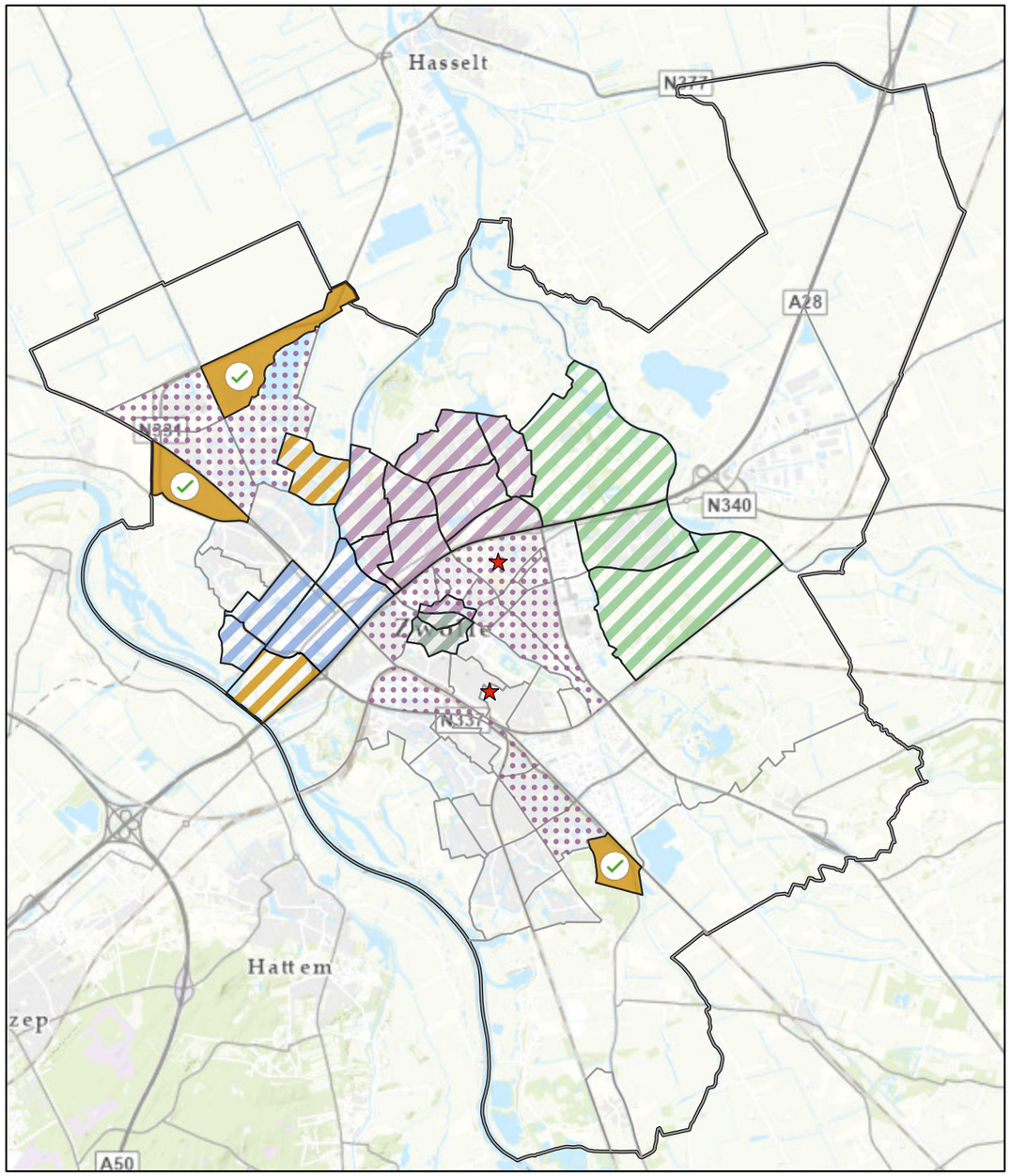

Legenda

Warmteplannen maken 2026-2030
- Warmteplan maken voor (volledig elektrische) warmtepomp
- Warmteplan maken voor een warmtenet
- Warmteplan maken voor groengas
- Warmteplan maken voor hybride (groen gas met mogelijkheid all-electric)

Maatwerk oplossing
- Bedrijventerrein - maatwerk warmteoplossing
- Bewonersinitiatief is aan de slag met een buurtenergieplan

Overig
- Haalbaarheidsonderzoeken naar duurzame warmtebronnen
- Na 2030 warmteplan maken
- Al aardgasvrij
- Gemeentegrens

Warmtetransitiekaart 2031-2035

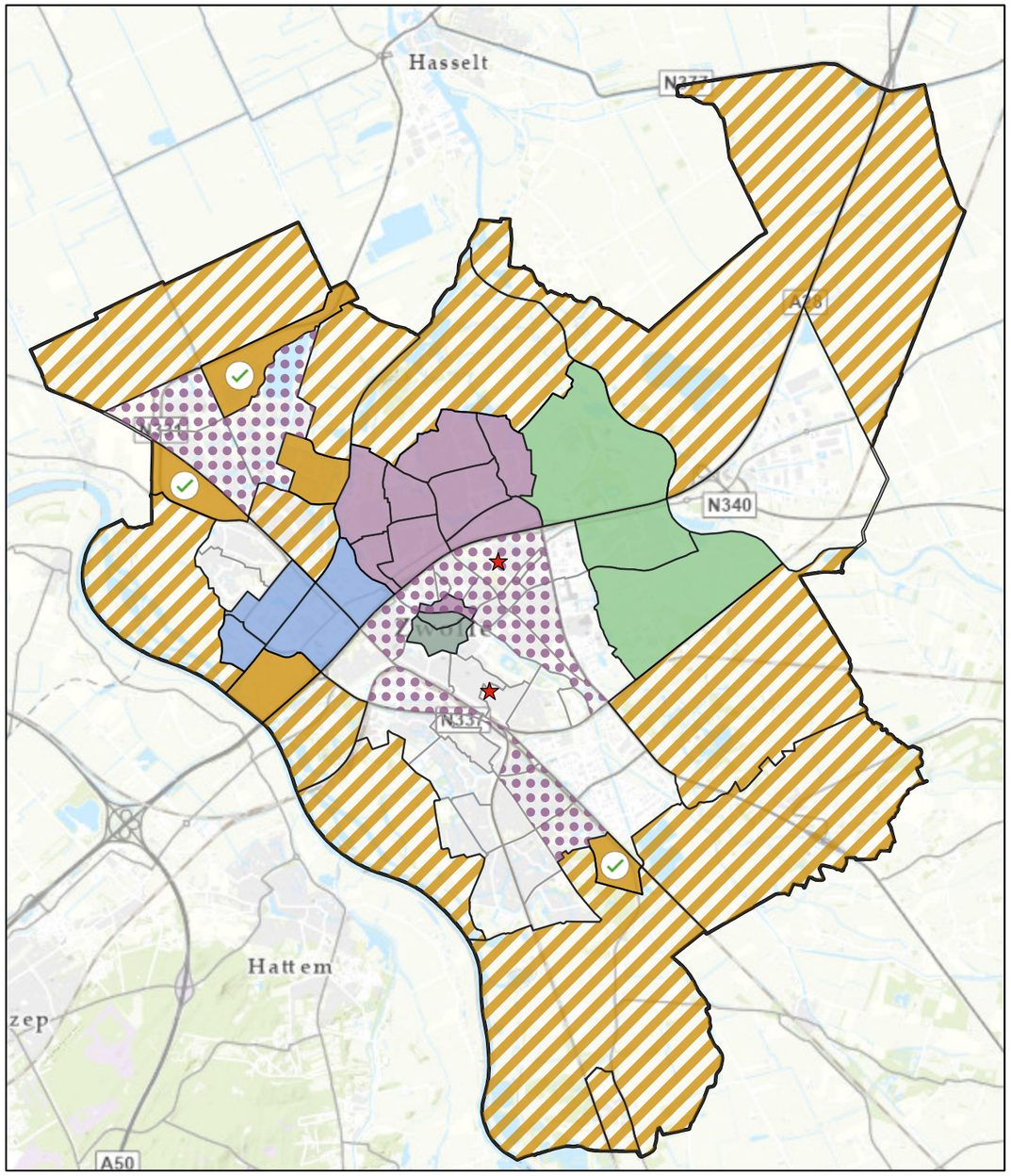

Legenda

Warmteplannen maken 2031-2035
- Warmteplan maken voor (volledig elektrische) warmtepomp

Al warmteplan 2026-2030
- Warmteplan voor (volledig elektrische) warmtepomp
- Warmteplan voor een warmtenet
- Warmteplan voor groengas
- Warmteplan voor hybride (groen gas met mogelijkheid all-electric)

Maatwerk oplossing
- Bedrijventerrein - maatwerk warmteoplossing
- Bewonersinitiatief is aan de slag met een buurtenergieplan

Overig
- Mogelijk warmteplan voor warmtenet
- Na 2035 warmteplan maken
- Al aardgasvrij
- Gemeentegrens

Bij de keuze voor welke buurten we op welk moment aan de slag gaan, zijn de volgende criteria leidend:

1. We gaan door in de gebieden waar we **al aan de slag** zijn;
2. We geven prioriteit aan gebieden waar **collectieve oplossingen** de voorkeur hebben;
3. We bouwen flexibiliteit in de planning en werken gefaseerd;
4. We geven duidelijkheid en handelingsperspectief in gebieden waar het voorkeursalternatief een individuele oplossing is. Zo versnellen we het proces en zorgen we ervoor dat gebouweigenaren geen desinvesteringen doen. Beschikbare en verwachte capaciteit op het stroomnet is daarin meegenomen;
5. We sorteren voor op de verwachte **beschikbaarheid van groen gas** door in de daarvoor geschikte gebieden een warmteplan op te stellen.

Of een buurt is opgenomen in de eerste kaart (2026–2030) of in de tweede (2031–2035) is uit te leggen op basis van de haalbaarheid. In veel buurten waar een all-electric oplossing als voorkeursoplossing wordt gezien, is het elektriciteitsnet nog niet voldoende verzwaard. De elektriciteitsvraag zal in deze buurten namelijk flink stijgen. Spoolde en Schoonhorst vormen hierop een uitzondering: daar heeft Enexis al flinke stappen gezet in het verzwaren van het laagspanningsnet. Ook is in de warmtenetwijken meer onderzoek nodig voordat gestart kan worden met het opstellen van een warmteplan. Omdat we prioriteit willen geven aan collectieve oplossingen, kiezen we ervoor in de eerste vijf jaar al deze gebieden waar collectiviteit mogelijk is, de haalbaarheid verder te onderzoeken.

De tabel op de volgend pagina geeft aan voor welke (delen van) buurten in de periode van 2026 tot 2035 een warmteplan wordt opgesteld. Voor buurten die niet zijn opgenomen gelden twee opties: er doet zich een kans voor waardoor in 2030 de buurt alsnog opgenomen wordt voor de periode 2031-2035 of de buurt zal pas na 2035 aan de beurt zijn voor een warmteplan. Tot die tijd stimuleren we inwoners aan de slag te gaan met isoleren en besparen van energie. Ook moedigen we eigenaren aan om over te stappen naar duurzame alternatieven, bijvoorbeeld als een cv-installatie aan vervanging toe is of er verbouwd wordt. Een hybride oplossing kan een goede tussenstap zijn, als het net nog niet voldoende is verzwaard.

Gebied	Warmteplan opstellen in:	Wat is de verwachtte einddatum voor aardgas?	Waarom voor deze buurt een Warmteplan opstellen?	Wat betekent dit voor mij?
Berkum (wijk)	2026	N.t.b.	We gaan door in de buurten waar we al aan de slag zijn.	Er is al een proces opgestart om te komen tot een Warmteplan. Inwoners en eigenaren worden geïnformeerd en uitgenodigd mee te denken. We moedigen het aan om te isoleren en over te stappen naar de voorkeursoplossing (of een andere gelijkwaardige en duurzame oplossing), omdat aardgaslevering op termijn wordt beëindigd.
Holtenbroek (wijk)	2027	2038		
Aa-landen (wijk)	2028	2039		
Initiatief Hogenkamp in Diezerpoort	Bewoners-initiatief werkt aan een plan.	N.b.t.		
Initiatief Sallandsweide in Assendorp	Bewoners-initiatief werkt aan een plan.	N.b.t.		
Bedrijventerrein Voorst	2027	N.b.t.		
Breecamp, Werkeren en Milligen (buurten in Stadshagen)	Haalbaarheidson-derzoeken in periode 2026-2028, daarna op basis van de uitkom-sten in 2031 – 2035 een Warmteplan opstellen.	N.t.b.	We willen collectieve kansen niet missen. In deze buurten starten we met tech-nische haalbaar-heidsonderzoeken.	Op dit moment is het nog onzeker of gebouweigenaren op termijn kunnen aansluiten op een collectieve oplossing. De komende jaren wordt dit duidelijk na onderzoek. Gebouweigenaren kunnen altijd (nu al) overstappen naar een individuele oplossing, maar mogelijk komt er nog een keuze bij. Een tijdelijke oplossing als overbrugging moedigen we aan, evenals isoleren en besparen. Als een collectieve oplossing haalbaar is, wordt aardgaslevering op termijn beëindigd.
Kamperpoort		N.t.b.		
Diezerpoort		N.t.b.		
Wipstrik		N.t.b.		
Hanzeland		N.t.b.		
Geren, Gerenlanden, Gerenbroek (buurten in Zwolle-Zuid)		N.t.b.		
Noordereiland	2026	2036	Flexibiliteit in de planning voor collectieve kansen.	Er wordt een proces opgestart om te komen tot een warmteplan. Inwoners en eigenaren worden geïnformeerd en uitgenodigd daarover mee te denken. Gebouweigenaren moedigen we aan om te isoleren en over te stappen naar de collectieve oplossing die zich als kans heeft aangediend (of een andere gelijkwaardige en duurzame oplossing), omdat aardgaslevering op termijn wordt beëindigd.
Kans die zich aandient	2027-2030			
Schoonhorst	2026	2036	Duidelijkheid geven waar een individuele oplossing de voor-keur heeft. Op de kaart staan de buurten waar het elektriciteitsnet nu of binnen 3 jaar verzwaard is.	Er wordt een proces opgestart om te komen tot een Warmteplan. Inwoners en eigenaren worden geïnformeerd en uitgenodigd daarover mee te denken. Gebouweigenaren moedigen we aan over te stappen naar een elektrische warmtepomp (of een gelijkwaardige en duurzame oplossing), omdat aardgaslevering op termijn wordt beëindigd.
Spoolde	2026	2036		
Buitengebied	2031	2041		
Frankhuis (verzwaring gepland in 2031)	2031	2041		
Binnenstad-Zuid en Binnenstad-Noord	2030	2040	Voorsorteren op beschikbaarheid groen gas.	Er wordt een proces opgestart om te komen tot een Warmteplan. Inwoners en eigenaren worden geïnformeerd en uitgenodigd daarover mee te denken. Vanwege de voorkeursoplossing groen gas, ligt de focus op het isoleren en besparen. Gebouweigenaren mogen op ieder moment overstappen naar een andere gelijkwaardige en duurzame oplossing, zoals een warmtepomp.

Tabel: criteria en bijbehorende buurten en gebieden

Buurten waar nu nog geen warmteplan voor wordt opgesteld

Staat een buurt niet in bovenstaande lijst of is er nog extra onderzoek nodig? Dat betekent het volgende:

- De komende vijf jaar wordt nog geen warmteplan opgesteld. Er komt daarmee dus nog geen concrete einddatum voor aardgas in beeld.
- Er is zekerheid over aardgaslevering tot en met 2038. Daarna is het nog onzeker.
- Er kan aanleiding zijn om in de periode 2031 t/m 2035 een warmteplan op te stellen, omdat er zich een kans heeft voorgedaan. Dit maken we uiterlijk 2030 bekend bij de actualisatie van het warmteprogramma.

Wat betekent het voor nu?

- Gebouweigenaren hoeven niet te wachten. We moedigen juist iedereen aan om de overstap naar een alternatief voor aardgas te maken op een moment dat voor hen passend is. Bijvoorbeeld bij de vervanging van een CV of tijdens een verbouwing. Wel is het raadzaam eerst:
  - Na te gaan of er een collectieve oplossing in de buurt is voorzien of niet. Dit betekent namelijk dat er naast een individuele oplossing zoals een warmtepomp een andere collectieve keuze kan komen waar eigenaren bij aan kunnen sluiten. Een tijdelijke oplossing kan dan een goede oplossing zijn, totdat er een warmtenet beschikbaar is.
  - Na te gaan in geval van all-electric of het elektriciteitsnet voldoende is verzwaard. Een hybride oplossing kan een prima tussenstap zijn op weg naar een elektrische warmtepomp.
  - Na te gaan of er bewonersinitiatieven voor collectieve oplossingen zijn in de buurt waarbij aangesloten kan worden.

- Alle inwoners stimuleren we om te isoleren en energie te besparen. In buurten met oudere of moeilijker te isoleren gebouwen bieden we hierbij extra ondersteuning. Ook kwetsbare inwoners helpen we extra, om het voor iedereen mogelijk te maken om op termijn over te stappen.
- Er is al hulp beschikbaar voor alle inwoners en dit breiden we de komende jaren verder uit. Energiecoaches helpen inwoners gratis op weg, het gemeentelijk Energieloket kan helpen bij het nemen van maatregelen met onafhankelijk advies, er is subsidie beschikbaar en vanuit bewonersinitiatieven worden acties opgezet om bijvoorbeeld gezamenlijk in te kopen. Kijk op www.zwolle.nl/aardgasvrij voor meer informatie.
- Zodra het warmteprogramma is vastgesteld komt er gemaakte informatie beschikbaar voor iedere inwoner en gebouweigenaar. Dit is gericht op het handelingsperspectief dat voor hen van toepassing is, of er nu wel of geen warmteplannen in de buurt worden opgesteld. Dit doen we onder de herkenbare communicatiecampagne ‘Een stap in de groene richting. Zwolle Aardgasvrij. Welke stap zet jij?’. Denk hierbij aan digitale informatie, waarbij inwoners op basis van hun postcode kunnen zien wat de planning is en wat de verduurzamings-mogelijkheden zijn.

Aanwijsbevoegdheid en de wet Wgiw

De Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) is een wet waarmee gemeenten aanwijsbevoegdheid krijgen. Deze is nog niet van kracht, maar de verwachting is dat deze per 1 juli 2026 in werking treedt. In Zwolle werken we nu al in de geest van deze wet. De Wgiw geeft gemeenten nieuwe juridische instrumenten om haar rol te vervullen in de overgang naar een aardgasvrije stad. De wet maakt het mogelijk dat gemeenten aardgaslevering in een buurt kunnen beëindigen. Dat kan niet zomaar: de wet bevat verplichte randvoorwaarden en stappen die doorlopen worden.

In Zwolle zien die stappen er zo uit:

1. Op- en vaststellen warmteprogramma voor tien jaar, met elke vijf jaar een actualisatie
2. Opstellen Warmteplan samen met de buurt, waarin staat hoe een buurt haalbaar en betaalbaar (voor iedereen) aardgasvrij kan worden
3. Wijzigen omgevingsplan, met het Warmteplan als onderbouwing
4. Uitvoering, waarvoor een redelijke termijn staat van acht jaar
5. Einde aardgaslevering

Onderstaande figuur geeft de beschreven stappen weer:

1	2	3	4	5
Vaststellen warmteprogramma	Opstellen van een Warmteplan	Wijzigen Omgevingsplan	Uitvoering (8 jaar)	Einde aardgaslevering
In het warmteprogramma staat in welke buurten we aan de slag gaan met warmteplannen in de komende tien jaar. Elke vijf jaar wordt dit herijkt. In het warmteprogramma staat ook wat de mogelijke warmteoplossingen zijn per buurt en welke onze voorkeur heeft (op basis van maatschappelijke kosten en kosten voor de inwoner). Hiervoor zijn analyses uitgevoerd naar beschikbare bronnen. Een warmteprogramma geeft alle gebouweigenaren in de gemeente handelingsperspectief.	Het warmteprogramma is op hoofdlijnen. We concretiseren plannen vervolgens per gebied, samen met inwoners, bedrijven en instellingen in warmteplannen. Onderdeel daarvan is een nadere uitwerking van warmtealternatieven, stimuleren van draagvlak en het maken van een uitvoeringsplan hoe de buurt aardgasvrij kan worden. Ook een einddatum voor de levering van aardgas staat erin. Een warmteplan is geen verplichting, maar Zwolle kiest ervoor. Het is op zichzelf nog niet bindend voor de stad, alleen voor de gemeente zelf.	Om de keuzes in het warmteplan bindend te maken voor iedereen moet het juridisch verankerd worden door een wijziging van het Omgevingsplan. Voorwaarde hiervoor is dat we kunnen onderbouwen dat het voor gebouweigenaren haalbaar en betaalbaar is en het plan uitvoerbaar is. De definitie voor betaalbaarheid wordt nog door het Rijk uitgewerkt. Pas ná wijziging worden het tijdspad en de warmtealternatieven voor een buurt definitief vastgesteld. Individuele gebouweigenaren hebben altijd de keuze voor andere opties te gaan (mits even duurzaam).	De uitvoering is officieel van start na de wijziging. Met uitvoering bedoelen we alle activiteiten die nodig zijn om het gebied over te krijgen naar een duurzaam alternatief. Denk aan de fysieke aanleg van een warmtenet, het aansluiten van gebouwen en verzwaring van het elektriciteitsnet. Het isoleren van gebouwen door eigenaren en intensieve aanpakken om inwoners mee te laten doen horen hier ook bij. Denk aan subsidies die het betaalbaar maken voor iedereen. De uitvoering is in de praktijk vaak al bezig.	De uitvoering eindigt met het beëindigen van aardgaslevering in het gebied. Dit is na een 'redelijke termijn', waarbij de Wgiw uitgaat van acht jaar na wijziging van het Omgevingsplan (stap 3). Gebouweigenaren die na deze termijn nog niet over zijn op een alternatief, kunnen niet langer rekenen op aardgas. Pas als we zeker weten dat in die periode iedereen redelijkerwijs de overstap naar een duurzame warmteoplossing heeft kunnen maken, kan de aardgaslevering stoppen. Dus pas als iedereen de kans heeft gehad over te stappen naar een voor hem/ haar betaalbaar alternatief.

Formele stappen van warmteprogramma naar aardgasvrij

Warmtebronnen in Zwolle

Per buurt is onderzocht welke warmtebronnen het beste kunnen passen. Alleen de grotere warmtebronnen zijn op dit moment onderzocht. Hiermee bedoelen we bronnen die de potentie hebben meer dan vijfhonderd woningen te verwarmen. Voor een kleiner schaalniveau kunnen er ook andere bronnen zijn. De analyse kijkt welke bronnen in de gemeente beschikbaar zijn, wat de potentie is en welke ingezet kunnen worden. Uit deze analyse blijkt dat onder meer de volgende warmtebronnen bruikbaar kunnen zijn om de transitie succesvol te voltooien:

- **Geothermie**
  Diepe aardwarmte uit Zwolle-Noord
- **Warmte uit oppervlaktewater (TEO)**
  Bijvoorbeeld warmte uit een kanaal of plas
- **Restwarmte**
  Bijvoorbeeld warmte uit een datacenter of bedrijf
- **Warmte uit afvalwater (TEA)**
  Bijvoorbeeld warmte vanuit een rioolwaterzuiveringsinstallatie
- **Groengas en waterstof**
  In beperkte mate beschikbaar
- **Omgevingswarmte**
  Warmte uit de buitenlucht of uit de bodem (WKO)

Meer over deze analyse staat in de bouwsteen **Duurzame Bronnen**.

Voorkeursoplossing per buurt

De voorkeursoplossing is de warmtebron die volgens onderzoek het beste past bij een buurt. We hebben vijf hoofdoplossingen benoemd:

- All-electric, individuele (kleine) warmteoplossingen die volledig elektrisch zijn, zoals een warmtepomp
- Collectief warmtenet, met als hoofdbronnen voor grotere warmtenetten: geothermie, TEO, restwarmte en TEA
- Groen gas *
- Hybride als tussenoplossing, waarbij gas en elektriciteit tijdelijk gecombineerd worden **
- Maatwerk, voor gebieden zoals bedrijventerreinen

De voorkeursoplossing die nu per buurt bekend wordt gemaakt, betekent niet dat de hele buurt op deze oplossing over moet gaan. Op basis van huidige analyses is het de beste (haal- en betaalbare) oplossing op het schaalniveau van een buurt. Dat betekent ook niet dat iedereen voor die oplossing hoeft te kiezen, of dat er geen delen van de buurt op andere oplossingen kunnen overstappen. Eigenaren van gebouwen kiezen zelf, maar een alternatief moet wel even duurzaam zijn.
In de warmteplannen wordt de definitieve inzet van grote en kleine bronnen concreet gemaakt.

* De voorraad groen gas is nog te beperkt om de Klimaatdoelstelling van 2 miljard kuub groen gas in 2030 te realiseren. Groen gas reserveren we daarom primair voor gebieden waarin geen andere betaalbare of haalbare mogelijkheden zijn.

** Hybride warmtepompen (gas, gecombineerd met elektriciteit) zijn zelden een eindoplossing. Wél kan het een goede tussenoplossing zijn voor gebieden waar het naar verwachting langer dan vijftien jaar duurt voor ze volledig aardgasvrij zijn.

In de **bouwsteen Duurzame bronnen** staat welke grotere duurzame warmtebronnen er in Zwolle beschikbaar zijn en hoeveel gebouwen hiermee potentieel kunnen worden verwarmd. Ook staat hierin wat de warmtevraag in Zwolle is en hoe we bronnen het beste in kunnen zetten. Het resultaat is een overzicht van de voorkeursoplossing per buurt. Dit kan een grootschalige collectieve warmteoplossing zijn (warmtenet) of individuele, kleinschalige oplossingen (bijv. warmtepompen). Vaak is nog extra onderzoek nodig naar de haalbaarheid en betaalbaarheid van een oplossing.
De regierol voor grotere warmtenetten ligt voornamelijk bij de gemeente.

Voor kleinere collectieve warmtebronnen ligt het initiatief vaak bij andere stakeholders, zoals bewoners- en bedrijfsinitiatieven.

Een aanpak voor de inzet van kleinere bronnen wordt vanuit de praktijk ontwikkeld, bijvoorbeeld vanuit de bestaande bewonersinitiatieven in Assendorp (Sallandsweide) en Dieze (Hogenkamp Kiest). Zowel de inzet van grote als de kleine bronnen komen samen in de op te stellen warmteplannen. Pas daarin maken we de definitieve keuze welke oplossingen in een buurt het beste alternatief zijn voor aardgas.

Kaart met voorkeursoplossingen

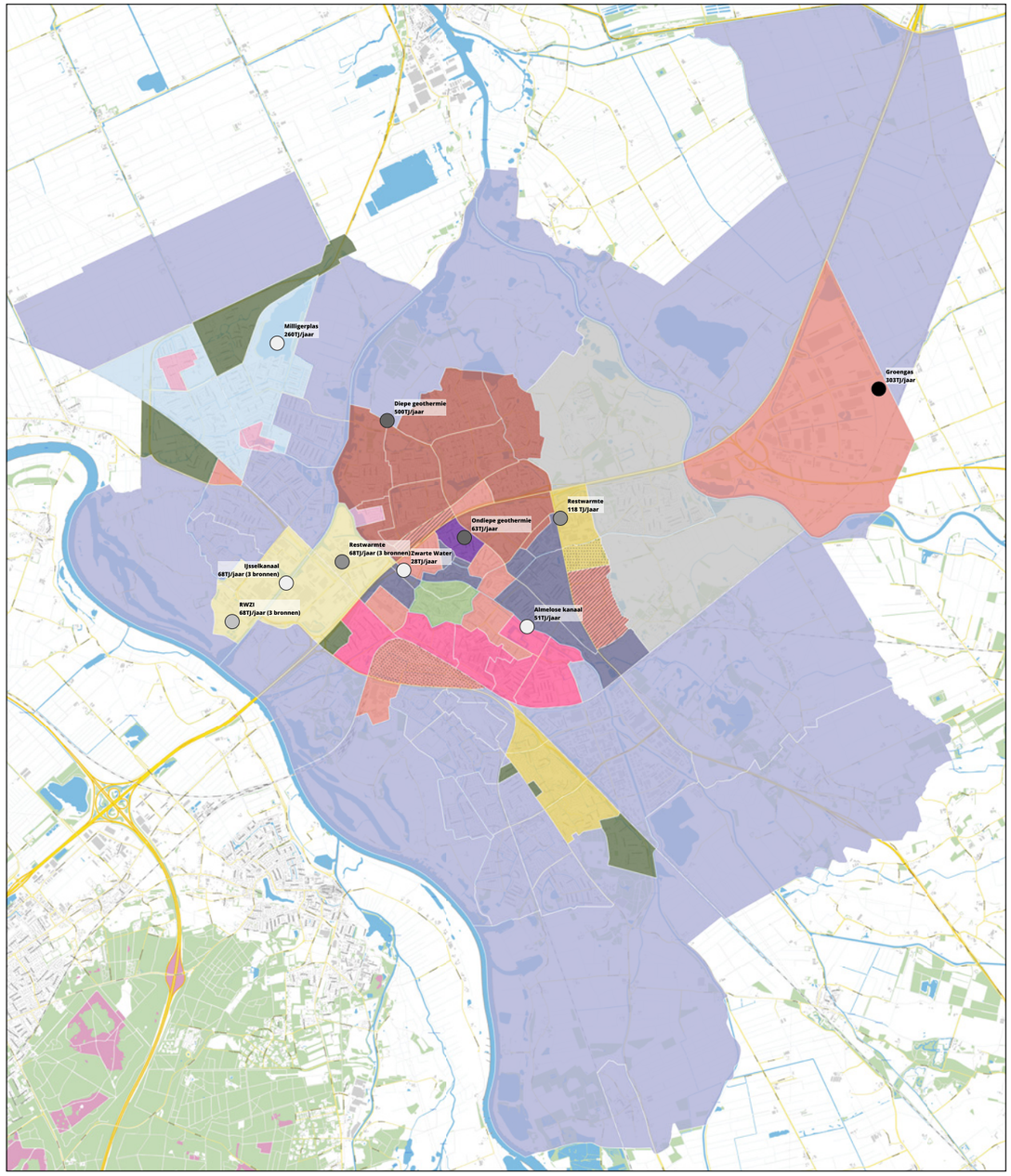

Legenda

Bronnen met inzetbare potentie

- Groengas
- Geothermie
- Restwarmte
- TEA
- TEO

Indeling definitief

- Aardgasvrij
- All-electric
- Diepe geothermie
- Bestaande WKO
- Bestaande WKO, Biomassa
- Bestaande WKO, Gasgestookt
- Bestaand warmtenet
- Buurtwarmtepomp
- Buurtwarmtepomp. Onderzoek mogelijkheden warmte B2B
- Kleinschalige warmtenetten
- Hybride / all-electric
- Groengas
- Individueel of wachten op innovatie
- Warmtenet TEO
- WKO warmtenet
- WKO/ondiepe geothermie

Voor meer informatie,
zie bouwsteen
Duurzame Bronnen

Zwolle heeft een publiek Warmtebedrijf opgericht

Bij de exploitatie van toekomstige warmtenetten zien wij een publieke taak. De levering en distributie van warmte via grotere collectieve warmtenetten vraagt om duidelijke regie. Daarom hebben we in juli 2024 het Warmtebedrijf Zwolle Holding b.v. opgericht. De oprichting van een publiek warmtebedrijf waar de gemeente eigenaar van is, is een manier om betaalbare en haalbare warmteoplossing voor delen van de stad te realiseren. Zo kunnen we bij deze ontwikkeling blijven sturen op publieke waarden.

Toekomstbestendige infrastructuur & netcongestie

Het zorgen voor toekomstbestendige infrastructuur is een randvoorwaarde om in een gebied de levering van aardgas te kunnen beëindigen. Zonder deze infrastructuur staat de uitvoering onder druk. Daarom maken we in een warmteplan helder wat de effecten van de warmteoplossing voor de infrastructuur zijn, zoals benodigde verzwaring van het elektriciteitsnet. Netbeheerders TenneT en Enexis zijn verantwoordelijk voor het hoog-, midden- en laagspanningsnet en een goede werking van het elektriciteitsnet (aanleg en onderhoud). Ook hebben zij een wettelijke transportverantwoordelijkheid: ze moeten zorgen dat energie naar gebruikers wordt getransporteerd. Als grondeigenaar en vergunningverlener wil de gemeente regie houden op de onder- en bovengrond. De belangen van netbeheerder en gemeente komen daarom samen als het gaat om de toekomstbestendige infrastructuur. Zonder verzwaring komt de leefbaarheid in de gemeente onder druk te staan en zonder ruimte kan de energie-infrastructuur niet worden aangelegd. In de **bouwsteen Infrastructuur & netcongestie** staat beschreven hoe we samenwerken met partijen om te zorgen dat de infrastructuur op tijd klaar is voor een aardgasvrije toekomst.

3 Hoe gaan we stap voor stap aan de slag?

De warmtetransitie is al in volle gang. En tegelijkertijd staan we pas aan het begin. Er moet nog heel veel gebeuren om uiteindelijk aardgasvrij te zijn als gemeente. Daarvoor is geen rechtlijnig stappenplan te maken. We kunnen wel beschrijven hoe we met elkaar willen samenwerken, kaders stellen en stappen in de juiste richting faciliteren en stimuleren. **De bouwstenen Isoleren & besparen**, het **Warmteplankader** en **Samenwerking met de stad** gaan hierover.

Het begint met isoleren en besparen van energie

Duurzame bronnen zijn schaars en niet gebruikte energie hoeven we ook niet alternatief in te vullen. De warmtetransitie begint daarom met energiebesparing. Naast bewust gedrag is isoleren van bestaande gebouwen één van de belangrijkste stappen om minder energie te gebruiken. Een goed geïsoleerd (en geventileerd) gebouw houdt warmte vast, zorgt voor meer comfort en maakt het makkelijker om in de toekomst over te stappen op een warmtepomp of warmtenet. Daarom is het onze ambitie alle inwoners passend te helpen naar een goed geïsoleerde woning.

In de **bouwsteen Isoleren & besparen** beschrijven we hoe de gemeente inwoners nu en in de toekomst ondersteunt bij het besparen van energie en het isoleren van hun woning. Dit doet de gemeente samen met inwoners, vrijwilligers, bewonersinitiatieven en maatschappelijke partners. Met deze aanpak willen we de warmtetransitie verder versnellen. De nadruk ligt op het ondersteunen van woningeigenaren, omdat zij zelf verantwoordelijk zijn voor het verduurzamen. Zonder daarbij kwetsbare huurders te vergeten. Daarbij zien we dat intensievere steun nodig is voor:

- Kwetsbare inwoners of inwoners die bijvoorbeeld vanwege hun inkomen of sociale status niet mee kunnen doen in de warmtetransitie. Zij kunnen bijvoorbeeld terecht bij de Zwolse energiearmoede-aanpak van Warm Thuis;
- Lastigere isolatieroutes, zoals het geval is bij woningen die onderdeel zijn van een gebouw met een Vereniging van Eigenaren (VvE), bij oudere woningen of woningen met cultuurhistorische waarde;
- Buurten die eerder dan andere gebieden van het aardgas af gaan en wel een grote isolatieopgave hebben.

‘De warmte-transitie begint met het verminderen van de warmtevraag’

Kortom, sommige woningen zijn lastiger te isoleren dan andere en in het geval van kwetsbare groepen is extra aandacht, advies en ook maatwerk nodig. De komende jaren breiden we het bestaande ondersteunings-aanbod met subsidies, gratis advies, inkoopacties, energie- en VvE-coaches en ontzorging via Warm Thuis verder uit. Zodat er voor iedereen passende steun is.

Daarnaast intensiveren we de communicatie-aanpak en samenwerking met partners. We willen nog meer zichtbaar zijn in de buurten en via lokale netwerken ook de lastiger te bereiken groepen bereiken met de boodschap en steun die beschikbaar is.

‘Bij veel woningen in Zwolle is nog winst op isolatie te behalen’

Dat doen we doelgroepgericht en waar effectief datagedreven, zodat we ook leren wat werkt en wat niet. We communiceren op een laagdrempelige, herkenbare en betrouwbare manier.

Energiebesparing bij bedrijven en instellingen

Voor het verduurzamen van de bedrijven op bedrijventerreinen kiezen we voor een bredere duurzaamheidsaanpak waarin warmtetransitie, mobiliteit en energiebesparing, netcongestie en energie-opwek worden gecombineerd.
De belangrijkste redenen zijn:

- Er zijn nog te weinig betaalbare alternatieven voor aardgas waarmee bedrijven hun warmtevraag kunnen invullen. Bedrijven kunnen nog niet overstappen naar een andere bron voor hun processen.
- Veel bedrijven zijn zogenaamde ‘grootverbruikers’ en kunnen geen grotere elektriciteitsaansluiting krijgen vanwege de belasting op het net.
- Logistiek is een belangrijk onderdeel bij bedrijven. Bedrijven kijken daarom naast het verduurzamen van het gebouw ook naar het verduurzamen van de logistiek, bijvoorbeeld het elektrisch laden.
- Vanwege netcongestie en het ontbreken van alternatieve duurzame bronnen voor proceswarmte zijn er nog geen bedrijventerreinen aangewezen waar we aan de slag gaan met een warmteplan.

We werken samen met bedrijven en ondersteunen en informeren bij verduurzaming.
Dit doen we onder de paraplu van het in 2023 vastgestelde ‘Masterplan toekomstbestendige bedrijventerreinen Zwolle’. Zodra voor de bedrijven en instellingen een alternatief is voor aardgas, kan ook voor de bedrijventerreinen een warmteplan worden opgesteld. Daarbij kan ook een einddatum voor de levering van aardgas worden opgenomen.
Voor bedrijven in woonbuurten geldt dat de bestaande ondersteuning, bijvoorbeeld via het Energieloket voor bedrijven, intensiever zal worden, afhankelijk van de behoefte. Dit werken we uit in warmteplannen.

Elke buurt in Zwolle een eigen warmteplan

Voor elke buurt in Zwolle wordt samen met of door de buurt een warmteplan opgesteld. De planning zoals in de Warmtetransitiekaart staat is leidend: we beginnen met de buurten die daarin opgenomen zijn. Het warmteplan beschrijft hoe en wanneer de buurt van het aardgas afgaat, welke warmtebronnen (klein en groot) er passen en hoe we gebouw-eigenaren, inwoners en ondernemers gaan helpen in de transitie. Zo ontstaat er duidelijkheid per buurt. Een warmteplan gaat over het aardgasvrij maken van de warmteopgave in de gebouwde omgeving. Dit gaat dus over de bestaande bouw, voor zover die nog niet aardgasvrij is. Nieuwbouw moet al aardgasvrij worden gebouwd.
We onderzoeken in het opstellen van een warmteplan wel of eventuele nieuwbouwplannen, gebiedsontwikkelingen of ontwikkelingen bij bedrijven in de omgeving iets kunnen betekenen voor de bestaande bouw.

Wat is Hanza!?

In Zwolle vinden we het belangrijk dat we goed met elkaar samenwerken. Want we vinden dat de stad en ons buitengebied daar beter van worden. Dat samenwerken noemen we participatie. En in Zwolle doen we dat met behulp van Hanza! Dit is een methode die initiatiefnemers helpt om een zorgvuldig participatieproces te organiseren en geeft de deelnemers aan zo'n proces een duidelijke positie.

Meer informatie over Hanza staat hier: Participatie met Hanza

Kijk hier voor het participatiejournaal van het warmteprogramma

Wat is een warmteplan?

In het warmteplan leggen we met betrokkenen vast wat de beste duurzame warmteoplossing is voor ruimteverwarming, koken en tapwater. We werken uit welke kosten dat met zich meebrengt, welke ondersteuning nodig is, bijvoorbeeld subsidie voor isoleren, gratis advisering of hulp bij de overstap naar een alternatief voor aardgas.
In een warmteplan staat ook wanneer de levering van aardgas eindigt in een buurt, met als richtlijn acht jaar na wijzigen van het Omgevingsplan. Daarnaast staat in een warmteplan een planning voor de uitvoering en realisatie.
Ook moet in een warmteplan worden aangetoond dat de overstap haal- en betaalbaar is voor de hele samenleving. Dat betekent in ieder geval dat het overstappen voor iedereen mogelijk moet zijn en er voor iedere doelgroep handelingsperspectief is.
Wij zijn daarbij voor een groot deel afhankelijk van ontwikkelingen op Rijksniveau. De definitie van betaalbaarheid is nog in wording. Hierover moet het Rijk nog een besluit nemen, maar voor nu betekent het:

- Dat we rekening houden met betaalbare kosten voor de eindgebruiker
- Dat we mogelijk resultaat behalen met de beschikbare middelen
- Dat we de laagste maatschappelijke kosten als uitgangspunt nemen

Bewoners kunnen altijd een ander duurzaam alternatief kiezen dan de warmte-oplossing die in het warmteplan wordt vastgelegd. In het warmteplan beschrijven we waar het alternatief dan aan moet voldoen. Het moet in ieder geval net zo duurzaam zijn. Een duurzaam gas is in gebieden waar het gasnet op termijn wordt afgesloten geen alternatief.
Hoewel een warmteplan een vrijwillig programma is, dat valt onder de Omgevingswet, moet het wel voldoen aan een aantal regels en eisen. Een eis is dat het warmteplan participatief (gezamenlijk) tot stand komt. In Zwolle werken we met de Zwolse participatieaanpak '**Hanza!**'. We leggen voorafgaand aan het opstellen van een warmteplan vast wat de uitgangspunten voor het participatieproces zijn. Warmteplannen kunnen door de gemeente, door initiatieven uit de stad of in samenwerking met elkaar worden opgesteld. Lees hierover meer in het **Warmteplankader**.

Schaalniveau van een Warmteplan: CBS-buurt

Een belangrijk uitgangspunt is dat warmteplannen minimaal de grenzen van één of meerdere CBS-buurten en minimaal honderd woningen moeten omvatten.
De warmteplannen worden gebruikt als onderbouwing voor de wijziging van het Omgevingsplan, waarna de einddatum voor aardgas definitief wordt. Het minimale schaalniveau zorgt ervoor dat het College plannen van een zekere omvang kan vaststellen en maakt het mogelijk om de betaalbaarheid en uitvoerbaarheid van plannen aan te tonen en te vergelijken. Veel van de gegevens die hiervoor nodig zijn, zijn alleen op het schaalniveau van een CBS-buurt beschikbaar.

Een CBS-buurt voelt niet altijd logisch. Ook kennen warmteoplossingen vaak een andere schaal: ze kunnen kleiner zijn dan het buurtniveau, of juist over grenzen van buurten heengaan. In buurtprocessen laten we deze indeling daarom zoveel mogelijk los en maken we plannen voor gebieden die logisch zijn. Gaan we naar besluitvorming om het warmteplan vast te stellen en het Omgevingsplan te wijzigen, dan is de CBS-buurt de minimale omvang van het warmteplan. Dit kan daarmee dus ook een verzameling zijn van plannen voor gebieden die gezamenlijk één CBS-buurt vormen. Zodra dit ook anders kan, bewegen wij hierin mee, omdat wij merken dat deze administratieve grenzen in de praktijk niet altijd goed passen.

Warmteplannen maken we samen

Bij de start van het warmteplan stellen we een plan van aanpak op met een overzicht van de betrokken partners en ieders rollen en verantwoordelijkheden. Bij het opstellen van het warmteplan wordt met alle betrokkenen in een gebied samengewerkt. Zij komen samen in een projectgroep.
Denk aan inwoners van het gebied, de woningcorporaties, de netbeheerder, de bewonersinitiatieven, de welzijnsorganisatie en de huurdersverenigingen. Intern bij de gemeente zijn minimaal betrokken: de wijkmanager en de afdelingen Wonen, Bodem, Beheer openbare ruimte, Klimaat en Bestaanszekerheid. De gemeente heeft, tenzij anders afgesproken, de regie op het opstellen van het warmteplan. Bewoners kunnen met eigen bewonersinitiatieven ook zelf aan de slag met een warmteplan, zoals bijvoorbeeld al gebeurt in de wijken Assendorp en Dieze.

We stimuleren initiatieven van bewoners

In Zwolle is in elke wijk een bewonersinitiatief. Er wordt al hard gewerkt aan verduurzaming, bijvoorbeeld door inwoners in buurten te helpen met isoleren en te activeren om over te stappen op een duurzame warmte-oplossing. Dat moedigen we aan en stimuleren we. Op dit moment werken we aan een subsidieregeling voor bewonersinitiatieven in de warmtetransitie. Daarmee wordt financiering mogelijk voor initiatieven die de warmtetransitie verder kunnen versnellen of zelfs vooruitlopend op de planning, al plannen willen opstellen voor hun buurt.
Als een initiatief tot stand komt in een buurt die niet op de Warmtetransitiekaart staat, kan een plan op basis van vrijwilligheid worden uitgevoerd. Dit geldt ook voor plannen in buurten die niet voldoen aan de minimale omvangvereisten (CBS-buurt, minimaal honderd woningen). Er kan dan nog geen einddatum voor de levering van aardgas worden vast-gesteld. Zo'n vrijwillig plangebied zal dan op termijn onderdeel worden van een groter warmteplan om de levering van aardgas in het gebied te kunnen beëindigen.

Warmteplan voor bedrijven

Ook bedrijventerreinen krijgen een warmte-plan. Zodra er voldoende alternatieven zijn om volledig over te stappen naar andere duurzame oplossingen, stellen we voor de vier Zwolse bedrijventerreinen (Voorst, Marslanden, Vrolijkheid/Oosterenk, Hessenpoort) warmteplannen op. Daarin geven we, net als bij de woonbuurten, aan wanneer de levering van aardgas eindigt. Het vinden van een duurzaam warmte-alternatief op de vier Zwolse bedrijventerreinen gaat over meer dan alleen het verwarmen van gebouwen en koken. Er zijn ook industriële bedrijven gevestigd die warmte gebruiken voor hun bedrijfsprocessen. Een deel van deze processen vraagt om hoge temperatuur warmte. Hoger dan de gebouwde omgeving nodig heeft.

'Een plan van aanpak, laat ieders rollen en verantwoorde-lijkheden zien'

4 We doen het samen met de stad

De overstap naar een aardgasvrij Zwolle kunnen we alleen samen maken. De gemeente wil dat inwoners mee kunnen denken, mee kunnen doen en inspraak hebben bij keuzes in hun eigen buurt. Bij nieuwe plannen én bij de uitvoering. Daarom wordt elk warmteplan samen met de buurt opgesteld. Naast inwoners, zijn ook bedrijven, woningcorporaties en partners in de stad belangrijk. Iedereen heeft andere kennis, belangen en wensen. Daarom betrekken we zoveel mogelijk partijen bij de plannen en de uitvoering.

Keuzes maken we expliciet op basis van publieke waarden. We maken transparant wat onze afwegingen zijn bij besluiten. We wekken geen onmogelijke verwachtingen, maar zijn realistisch. We willen ons bescheiden en kwetsbaar opstellen: fouten geven we toe, en we reflecteren met inwoners, partners en raad op de koers.

Iedere stakeholder een andere rol

Alle partijen in Zwolle spelen op hun eigen manier een rol in de warmtetransitie. Om deze complexe opgave tot een succes te maken, is samenwerking met deze diverse groepen essentieel. Iedereen brengt zijn eigen perspectief, belangen en invloed mee en het is belangrijk om daar op stadsniveau goed op in te spelen. Wie precies welke rol speelt, is afhankelijk van het vraagstuk en schaalniveau.

De zogenaamde 'invloed-belang-matrix' helpt inzichtelijk te maken wie welke invloed en welk belang heeft bij de warmtetransitie. Het is belangrijk dat bij de start van ieder nieuw traject opnieuw de 'invloed-belang-matrix' wordt ingevuld. Zo zorgen we ervoor dat de samenwerking met stakeholders goed aansluit op de schaal en context van het project. En dat we de juiste partijen op het juiste moment betrekken.

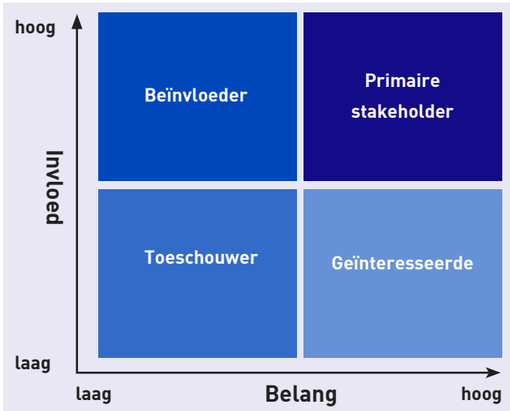

Primaire stakeholders
Primaire stakeholders zijn partijen die een groot belang hebben bij de warmtetransitie en veel invloed kunnen uitoefenen op het proces. Deze stakeholders zijn essentieel voor het welslagen van de warmtetransitie en betrekken we structureel bij de ontwikkeling en uitvoering van het gemeentebrede beleid.

Beïnvloeders
Beïnvloeders zijn partijen die veelal dezelfde belangen delen als de gemeente en andere hoofdrolspelers in de warmtetransitie, maar dan op een ander schaalniveau.

Geïnteresseerden
Geïnteresseerden vormen een belangrijke groep binnen de warmtetransitie. Hoewel zij doorgaans minder invloed uitoefenen op het proces als geheel, spelen zij wél een cruciale rol omdat zij uiteindelijk zelf stappen moeten zetten om hun woning of gebouw te verduurzamen.

Toeschouwers
Toeschouwers zijn stakeholders die nu nog weinig actieve interesse tonen in de gemeentebrede warmtetransitie. Ze staan als het ware langs de zijlijn en nemen een positie in zodra de plannen concreet worden en hen daadwerkelijk raken. In de **bouwsteen Samenwerking met de stad** staan per stakeholder ook voorbeelden gegeven.

Rol van de gemeente

De manier waarop de gemeente haar rol invult, bepaalt in belangrijke mate hoe stakeholders kunnen meedoen. De gemeente heeft vanuit de Rijksoverheid de regierol gekregen en is daarmee eindverantwoordelijk voor het slagen van de warmtetransitie. Dat betekent niet dat de gemeente alles bepaalt. Het betekent dat we het proces zo organiseren dat er samen gewerkt wordt aan haalbare, betaalbare en rechtvaardige keuzes per buurt. Ons leidend principe hierbij is: we vullen een regierol in, passend bij de situatie en sturend indien nodig. Zoals verwoord in de **Zwolse Warmtestrategie**.

Hoe vullen we onze rol in?

De gemeente is meestal afhankelijk van andere partijen die zelfstandig beslissingen kunnen nemen. Als regisseur voelen we ons verantwoordelijk dat de optelsom van die beslissingen klopt. Dat kan in verschillende rollen: als regisseur, verbinder, samenwerker of participant. Waar nodig treden we ook sturend op en stellen we het resultaat naar een aardgasvrije stad voorop. De meer sturende, presterende rol vertaalt zich onder andere in de positie die de gemeente Zwolle inneemt bij de ontwikkeling van warmtenetten, de oprichting van het Warmtebedrijf Zwolle en waar mogelijk het toepassen van de aanwijsbevoegdheid.

In alle gevallen geldt dat we doelgericht aan de slag gaan, sturen op effectiviteit, efficiency en het behalen van meetbare resultaten. We geven richting en stellen heldere kaders en randvoorwaarden richting partners in de stad waarmee we samenwerken. We stimuleren en faciliteren in de richting van de gestelde doelen. En we durven risico te nemen door te investeren in de juiste richting. Met passende rolneming, afhankelijk van wat de situatie vraagt, verwachten we sneller aardgasvrij te kunnen worden.

Wat betekent het warmteprogramma voor mij?

Om bewoners, ondernemers en gebouweigenaren te informeren en stappen richting aardgasvrij te stimuleren, is in 2025 de communicatiecampagne 'Een stap in de groene richting.
Zwolle Aardgasvrij. Welke stap zet jij?' gelanceerd. Onder deze herkenbare campagne wordt stadsbreed over het warmteprogramma gecommuniceerd. Daarnaast intensiveren we in de buurten en wijken waar gewerkt wordt aan warmteplannen de communicatie, bijvoorbeeld door samen te werken met bewonersinitiatieven. We willen dat alle gebouweigenaren eenvoudig kunnen vinden wanneer hun buurt aan de beurt is voor een warmteplan, welke keuzes daarbij horen en welke maatregelen zij tot die tijd al zelf kunnen nemen. Informatie moet makkelijk vindbaar zijn, zonder lange zoektochten. Dit geldt óók voor buurten waar nu nog geen warmteplan voor wordt opgesteld. We stimuleren inwoners en gebouweigenaren om niet te wachten, maar vooral aan de slag te gaan met wat nu al kan. Daarover krijgen zij informatie, zodra het warmteprogramma is vastgesteld.

Een stap in de groene richting

Hoe zijn inwoners en partners betrokken en geïnformeerd?

Bij het opstellen van het warmteprogramma hebben we verschillende stakeholders uit de stad betrokken. De manier waarop en de intensiteit wisselde per bouwsteen en stakeholder. Met wie we wanneer hebben gesproken is te vinden in het **Participatiejournaal**.
Grotendeels hebben wij het advies van het NPLW (Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie) met betrekking tot participatie gevolgd. Zij beschrijven het belang van participatie met professionele stakeholders zoals netbeheerders en woningcorporaties. Maar zij waarschuwen ook: 'Het warmteprogramma is een abstract beleidsstuk, waar veel bewoners niet in geïnteresseerd zijn'. Daarom hebben wij ons bij het opstellen van het warmteprogramma steeds de vraag gesteld hoe het stadsbrede en abstractere beleid ruimte biedt voor participatie. En hoe dat doorwerkt op buurt- en wijkniveau. Op deze manier kan iedereen die nu nog niet heeft kunnen of willen participeren, dit proces rondom het warmteplan alsnog doen.

Hoe zien de komende jaren eruit?

De komende jaren werken we nauwer samen in de buurten, met bewonersinitiatieven en met onze partners. Inwoners worden actief betrokken en geïnformeerd via verschillende wegen. Via de reguliere communicatiekanalen, via bijeenkomsten in de buurten, via enquêtes en via digitale kanalen zijn we in contact met elkaar. Zo kan iedereen meedenken en meepraten over het concreet maken van de warmteplannen voor zijn of haar buurt.

Het warmteprogramma biedt voor de komende jaren handelingsperspectief voor iedereen. Het is een fundament waarop we met elkaar kunnen bouwen en aan de slag kunnen om Zwolle aardgasvrij te maken. Een basis die we samen hebben gelegd. Nu gaan we aan de slag met de uitvoering. Maar wel **stap voor stap en vooral samen met de stad**.

'Dit warmteprogramma is geen eindpunt, maar een routekaart voor de komende jaren'

Dit is een uitgave van gemeente Zwolle, december 2025

Warmteprogramma Zwolle Aardgasvrij

Auteurs: Team Energietransitie in samenwerking met ELBA\REC

Opmaak: ELBA\REC

Vragen? energietransitie@zwolle.nl

zwolle.nl

Een stap in de groene richting